

THE DIMENSION OF THE WHOLE OF HUMAN BEING

Otilia Sîrbu, Assist. Prof., PhD, "Hyperion" University of Bucharest

Abstract: The difference between our being and that of other living beings is our profound state. Emotional behaviour, experiencing reality, reflection, personality and will are five elements that determine this state. And in this state of complete introspection that carries us to unity, without defining it is emotion. The human being feels the present and the past. The chords of the human being are subject to emotions.

Keywords: myth, conscience, sacred, profane, human being

Mă opun lumii de azi, formei sale stâlcite, laturii ei chinuite, diavolești. Mă opun acestei demențe care o macină din toate încheieturile. Mă urmăresc și mă declar ca nefăcând parte din această lume prea grăbită, deși mă supun necondiționat ritmului ei. Cad în plasa arderii, a căutărilor de tot felul, dar și a căutării de sine. Mă împart între cele două laturi ale realității noastre, ale cotidianului ars și cotidianului magic. Mă vreau imparțială și recunosc că, de multe ori, nu sunt. Căci, după ritmul aprig, mă las dusă de grija pentru esențial și caut să văd, să redescopăr smerenia umană, autentică, drumul aparent închis al fericirii umane, atât de disperat aclamată. Uit, atunci, ca și acum, de cotidianul ars, de nestăvilit și mă declar pentru o secundă, fericită.

Asta a fost ieri.

Astăzi fac altceva. Caut să îndrept lucrurile, să mi le fac înțelese. Dar cum? Se știe că, mai ales acum, în vremurile noastre atât de mediatizate, atât de încrâncenat supuse tehnologiei, explorării spațiale, trăiesc oameni în locuri nealterate, dominate de o energie pură și atemporală, trăind deplin măreția umană. Banal sau plictisitor la prima vedere. La o analiză mai atentă vom vedea că lucrurile sunt departe a fi atât de simple. Cine îi învață pe acești oameni atât de simpli, temerari în acțiunile lor, în credința lor, în atitudinea lor nealterată să fie convingși de propria lor fericire? Cum își permit ei să fie cei adevărați? Așa se vor sau e unica lor variantă rezervată? Care este izvorul fericirii? Cine o întruchipează? Ce o face să fie numită astfel? Întrebări puse astăzi, dar mâine...

Zilnic, sau aproape zilnic, ne împărțim între cotidianul ars și cel magic. Ardem între ele două, neputincioși, fixați în nedevenirea noastră, asemeni astrului solar. Iar noaptea, sub razele lunii, dacă avem norocul să ne amintim de ea, redevenim în pâlparea acestei lumini, noi, cei de acum, cei de odinioară. Urletul nostru de lupi singuratici este însuși urletul nefericirii. Am pierdut drumul spre fericire, am pierdut drumul spre noi înșine. Pare nefericit până și exemplul meu, dar nu e deloc așa. Suntem singuri în Univers, am scăpat din mâna Domnului. Ne-am încrezut în știința, în taina tehnicii, făcătoare de fericire? Se pare că da, căci atunci ne-am pierdut, atunci am uitat de firesc, de ritmurile din noi, ne-am rătăcit de lună, martoră a ascensiunii și neputinței noastre umane. Am dus astrul solar dincolo de noi, rătăcindu-l în zilele de vară, căutându-l la asfințitul zilelor noastre. Ce ne poate salva din strâmtoarea aceasta a singurătății veșnice, a nefericirii este, de multe ori, și solstițiul de vară, în plină amiază mare. Atunci, și nu doar atunci, ne putem întoarce în timpul de început, timpul veșnic al autenticității noastre, calea noastră spre fericire, dar deloc unica.

Ce ne poate salva este și fantasticul îngemănat în cuvânt, imaginarul din sufletele noastre căutător de adevăruri, modernul din tradiția în care am întrezărit viața, copilăria din trăirile

noastre autentice. Ne putem salva, suntem sortiți ieșirii din neant dacă acceptăm darurile ce ne sunt îngăduite din prima zi a umanității careia îi aparținem.

Ne putem salva și prin mit, deloc singurul în drumul nostru spre noi înșine.

Mitul poate fi o cale spre împăcare, o reîntregire prin sacru și profan a ființelor noastre. Cred fundamental în lumina amiezii, în șansa ce ne-o rezervă în fiecare zi. Poate de aceea, amiaza, în deplinătatea luminii din ea, ne duce spre noi, în timpul mitic ce ne așteaptă să-l trăim. În timpul amiezii, ființa umană se lipsește de ceva, fără să o doară. În acea deplină lumină a după-amiezii, uităm ceva. Uităm să ne mai purtăm umbra, semnul vremelniceii noastre. Atunci, pierzând întinericul din noi, ne înălțăm spre lumină. Și, din acest gest al nostru, renaște nemuritorul mit. Omul și conștiința capacității sale de a crea și recrea mitul. Istoria lor, însăși istoria spiritului uman. Din această misiune de a ordona, de a ritmiciza și a însufleți Universul, s-au născut poveștile, miracolul cuvântului, de-tăinuirea sacrului, fără a fi profanat. Cum e lesne de ghicit, de știut, mitul poate fi luat drept un reper esențial, căci și el este o parte din această întâlnire, dintre uman și divin. Mitul e însăși împăcarea dintre cei doi. O împăcare a omului în datele sale existențiale, în raport cu Cosmosul. Mitul nu poate fi altceva decât nostalgia dialogului de început dintre Dumnezeu și făptura creată de El. O nostalgie permanent recreată. Mitul este cunoaștere în deplinătatea formelor sale. Este și dor, este conștiință, instinct, trăire dar și iubire. Mitul este lumină, dorul de ea. Eliade a fost convins fundamental și iremediabil de existența mitului, de însemnătatea lui în dimensiunile noastre existențiale. Ceea ce putem face noi, în aceste date ale prezentului este să ne lăsăm purtați de aceste adevăruri și să credem în ele. În același mod, fundamental. Prin ele, îl putem redescoperi pe Dumnezeu, îl putem reapropia, îl putem aduce lângă noi.

În Capitolul IX din Epistola către Evrei și Prima Petri, III, 18, se face precizarea că Hristos nu a murit decât o singură dată pentru păcatele noastre. O singură dată. Astfel, istoria a fost condamnată, în societatea tradițională, ca desfășurarea ei să fie acceptată și analizată din acest punct unic de vedere, într-o concepție lineară. Această concepție era susținută (în secolul al-II-lea) și de către Irineu de Lyon, preluată, mai apoi, de sfântul Vasile, sfântul Grigorie, de sfântul Augustin. Așadar, omul civilizațiilor tradiționale nu se încredea în mersul istoriei, în capacitatea sa de reînnoire.

În termeni opuși, „omul modern” este un adept al istoriei dinamice. El este posesorul și motorul propriei sale istorii, dar și a celei universale. El este creatorul de istorie, depășind concepția tradițională. El crede în ideea de ciclicitate. Mitul „eternei repetări” este o consecință a acestui fel de gândire și de percepere a istoriei.

Nu aș trata în termeni antagonici cele două existențe. Hristos a murit o singură dată, ispășindu-ne păcatele. Din acest punct de vedere, istoria poate fi liniară. Șansa istoriei dinamice este aceea ca prin ciclicitatea ei să răscumpere unicitatea sacrificiului lui Hristos. Prin această simbioză, se poate crea o punte, iar cei doi, adepții tradiționalismului și a modernității pot deveni un singur simbol dăruit sacrului.

„Lui Philipp îi plăcea strada. Copiii, mai mult decât noi, au o viață superficială și una profundă. Viața lor superficială este simplă, se rezumă la câteva discipline, dar viața profundă a oricărui copil este armonia dificilă a unei lumi în formare. Vor intra în această lume, zi după zi, toate amărăciunile și bucuriile pământului. Este efortul imens al vieții anterioare.

Ce pot face profesorii și știința lor pentru această gestație spirituală, aceasta a doua naștere, învăluită pe deplin în mister?

Ființa care devine conștientă are drept maestru Hazardul. Hazardul este strada. Strada peștiță și plină de infinite adevăruri, mai simplă decât cărțile” (Louis Ferdinand Céline, *Viața și*

opera lui Philippe Ignace Semmelweis (1818-1865), București, Editura Tracus Arte, București, trad. Ioan Cărmăzan, Corneliu Dragomirescu, 2011, p.12).

Este un fragment din cartea lui Louis Ferdinand Céline. Personajul central nu este altul decât celebrul medic ungar, Semmelweis, medicul căruia omenirea îi datorează enorm. Ce l-a determinat pe Céline să scrie această lucrare? Două ființe diferite, religii și preocupări diferite. Primul răspuns ar fi preocuparea amândurora pentru adevăr, pentru adevărul medicinei, care așa cum spune Céline, nu are trecut, nu are viitor, ci doar prezent. Medicina este, în realitate, știința și preocuparea pentru viață. Indiferent cui aparține. Acesta și nimic altceva este principalul suport al acestei cărți, admirabil tradusă în limba română.

Dincolo de toate aceste date, revenind la ideea de mit, ea poate desprinsă din acest fragment. De ce avem nevoie de mit în această lume care, în feluri și din cauze diferite, l-a uitat?

În mod special, avem nevoie de mit pentru a ne ajuta copiii să-l identifice, să-l cuprindă în sufletele lor, în acea armonie din sufletul vieții lor. Doar așa vor înțelege rostul lumii, așa vor ști ce e viața, ce e moartea, cum să le împace pe amândouă, cum să se lase educați, ce simbolică să dea străzii, cum să întâmpine hazardul.

O primă nevoie de mit. Le vom enumera și pe celelalte, pentru că sunt reale și justificabile.

Timpul concret al prezentului este întotdeauna prins într-o dulce nostalgie a unei reîntoarceri la timpul mitic al originilor, la Marele Timp.

Catastrofele umanității, secolele deznădăjduirilor cauzate de implacabila rațiune, inabilitatea de a nu ști să fim împreună, toate acestea au un mesaj. Unul singur și anume acela de a abandona lăcomia, egoismul, absurditatea, pragmatismul, nihilismul, disperarea, angoasele atâtor timpuri. Ne putem salva, dând o altă șansă secolului al 21-lea. Prioritari fiindu-ne copiii, noi înșine, viața celor ce vor veni după noi. Din păcate, cu toată dăruirea cu care a fost investit, cu toată dorința sa de plenitudine, cu timpul, omul are neșansa să se micșoreze în ciuda dimensiunilor în care fusese gândit. În datele sale autosuficiente, omul își dorește să pășească singur. Dacă se poate, nu pe urmele lui Dumnezeu. Relația cu Dumnezeu obligă foarte mult. Și, dacă se poate, de ce nu? Ce a rămas cu el, în structura sa, ce s-a păstrat din acele vremuri, ce-l poate salva? O formă de salvare a sa poate fi mitul. Deloc patetic, deloc minimalist. În ciuda acestei neîncrederi a neîmplinirii, mitul salvează firea omului, însuși destinul său. Mitul este rădăcina vieții sale religioase, spirituale, sociale. Este starea sofisticată a ființei umane.

Mitul este lumină, născut din lumină, din revelații depline.

„Mitul e întotdeauna istorisirea sacrului, o istorisire primordială, care povestește cum ceva (sau chiar lumea însăși) a început să existe, în urma căror evenimente un comportament, o instituție, o modalitate de a lucra sau de a iubi au fost întemeiate. A neglija această dimensiune narativă înseamnă a risca să nivelăm totul. Cred că nici un alt tip de comunicare nu e mai profundă. Și cu atât mai rău (să ne ierte Paul Valéry) dacă ” Marchiza iese la ora cinci”. De altfel am și o dovadă emoționantă a puterii deținute de povestire. În cartea sa Al șaptelea cer, un scriitor român de origine franceză, Biemel, povestește internarea lui brutală într-un lagăr siberian, după năvălirea trupelor sovietice în România. Prizonierii lucrau în acest lagăr câte 18 ore pe zi și nu primeau decât 1800 calorii. Într-unul din hangare, unde foarte mulți deținuți mureau noaptea, era și o babușca, o țărăncă rusoaică foarte bătrână, care le spunea în fiecare seară povești atât de extraordinare, încât deținuții se hotărârau, pentru ca ea să rămână în viață, să-i dea fiecare o porție din tainul lor; ba chiar nici n-o mai lăsară să muncească afară. Cum venea seara, ea prindea să spună bieților oameni frânți de

muncă povești, basme, care le aduceau aminte de copilărie: despre un erou viteaz ucigând un balaur înspăimântător etc...

Ei bine, din prima seară cu povești nici un prizonier n-a mai murit în hangarul acela, în vreme ce în altele numărul morților se ridica la 18-20 pe săptămână. Din primele timpuri, vedem că există o nevoie esențială de a asculta sau citi povești... nu doar de a percepe forme și sunete.”(Mircea Eliade-Cartea vie, Întâlnirea cu sacrul, Editura Echinoc, Cluj, 2001, pag.41)

Poate de aceea, amiaza, în deplinătatea luminii din ea, ne duce spre noi, în timpul mitic ce ne așteaptă să-l trăim. În timpul amiezii, ființa umană se lipsește de ceva, fără să o doară. În acea deplină lumină a după-amiezii, uităm ceva. Uităm să ne mai purtăm umbra, semnul vremelniciei noastre. Atunci, pierzând întinericul din noi, ne înălțăm spre lumină. Și, din acest gest al nostru, renaște nemuritorul mit. Omul și conștiința capacității sale de a crea și recrea mitul. Istoria lor, însăși istoria spiritului uman.

„Nu este credem, nevoie de alt exemplu pentru a arăta în ce sens omul areligios al societăților moderne încă mai este influențat și ajutat de activitatea inconștientului său, fără să ajungă însă la o experiență și la o viziune asupra lumii cu adevărat religioase. Inconștientul îi oferă soluții pentru dificultățile proprii sale existențe, îndeplinind, în acest sens, sensul religiei, deoarece, înainte de a face ca existența să fie creatoare de valori, religia îi asigură integritatea. Într-un anume sens, aproape că s-ar putea spune că la modernii care se declară areligioși, religia și mitologia s-au „ocultat”, în tenebrele inconștientului – ceea ce înseamnă, de asemenea că posibilitățile de reintegrare a unei experiențe religioase a vieții zac foarte adânc în asemenea ființe. Dintr-o perspectivă iudeo-creștină s-ar putea spune, de asemenea că nonreligia echivalează cu o nouă „cădere” a omului: omul areligios ar fi pierdut capacitatea de a trăi conștient religia, și, prin urmare, de a o înțelege și a și-o asuma; în adâncurile ființei sale, îi mai păstrează amintirea, la fel cum după prima „cădere”, cu toate că era orbit spiritual, strămoșul său, Adam, păstrase destulă înțelepciune pentru a putea să regăsească urmele vizibile ale lui Dumnezeu în Lume. După prima „cădere”, religiozitatea căzuse la nivelul conștiinței sfâșiate; după cea de-a doua, ea a scăpat și mai jos încă, în adâncurile inconștientului: a fost „uitată”. Considerațiile istoricului religios se opresc aici. Tot aici începe problematica proprie filosofului, psihologului, ba chiar a teologului”.(Mircea Eliade, *Sacrul și profanul*, București, Editura Humanitas, 1992, p.198-199).

Mitul, definiția, încercarea definiției din el

Evoluția definiției sale este conformă cu însăși realitatea sa. Realitatea existențială a mitului, cea pe care el ne-o propune, și din care și noi, cei de acum, facem parte din el.

La început de lume a fost un concept, prins între filosofie și antropologie, dând consistență povestirii tradiționale, luând cele două raporturi - cosmic și uman - drept repere.

Grecescul *mýthos* (μῦθος; discurs, povestire), a luat calea oralității, a comunicării în public, pornind de la omul de început, a societății „primitive” „strecurându-se” până în zilele noastre. Investit cu semnificații multiple, mitul există astăzi și este prezent sub toate formele: camuflat, arogant, subconștient, modest, distinct. El face parte din viața noastră, indiferent cât de „actuali” sau nu, ne simțim. Preocuparea lui Mircea Eliade pentru destinul lui a fost întodeauna extrem de constantă și justificată. Mitul există în aceste date ale prezentului nostru și va exista și dincolo de ele.

La o primă analiză, cu permisiunea cititorului, am stabilit, o clasificare a sa, și anume:

- *Mitul femeii,*
- *Mitul bărbatului,*

- *Mitul familiei,*
- *Mitul iubirii,*
- *Mitul muncii, (individuale, colective)*
- *Mitul creației,*
- *Mitul Sărbătorii,*
- *Mitul parfumului,*
- *Mitul călătoriei,*
- *Mitul sunetului,*
- *Mitul zborului.*

Cât de valabilă este, astăzi, definiția lui Prodiskos din Keos că „oamenii zeifică îndeosebi fenomenele naturale utile”?

Pentru a purcede la un astfel de drum, pentru a răspunde la multe întrebări impuse de existența mitului, se impune o analiză de început a mitului, a felului fragmentat sau întregit, a felului cum a fost perceput și asimilat în traiectoria evoluției umane.

Dacă Homer folosea termenul de *mit* referindu-se la ficțiune, Xenophanes din Kolophon critica simbolurile mitologice din opera sa. În timp ce Prodiskos din Keos afirma „că oamenii zeifică îndeosebi fenomenele naturale utile”, Theagenes din Rhegion considera „că numele zeilor homerici era, fie întruchiparea alegorică a însușirilor omenești, fie alegoria elementelor naturii”. În ceea ce-l privește pe Euhemeros (de aici, definiția curentului *euhemerism*) încercând o definire a mitogenezei, era de părere că mitologia nu e decât „zeificarea strămoșilor muritori și apoteozarea regilor defuncți”.

Preocuparea constantă, din punct de vedere filosofic, s-a „exprimat” în contrastul dintre *mýthos* și *logos*, cel din urmă termen semnificând raționalul, analiticul, adevăratul, în comparație cu primul care se rezumă la cu mult mai puțin.

Platon, în lucrarea sa (*Phaidon*, 61 b), opune „mitul plâsmuit”, „istoriei adevărate”. Ceea este curios și paradoxal este faptul că Platon a folosit în dialogurile sale, mituri argumentative, precum mitul eshatologic în *Phaidon* și mitul lui Er din *Republica*, mitul psihologic în *Phaidros*, mitul fizic în *Timaios*, dar a respins, în același timp, miturile tradiționale care nu pot fi „salvate” decât prin „antifrază”. Platon, la fel de paradoxal, respingea miturile poetice, pe motiv că nu au înțelesuri profunde, „tâlc-uri adânci”, argumentând că ele au sensuri subiacente - *hyponoia* – definiția de mai târziu a alegoriei.

Aristotel, în schimb, la fel de filosof, este cu mult mai generos decât Platon. El descoperă la mit, înțelesuri diverse și profunde. El iubește mitul căci a fost „a fost născocit pe baza unor întâmplări minunate, pentru explicarea lor”. Mitul devine în *Poetica*, structura narativă în esența ei. Din el se poate naște și dezvoltă tragedia, poezia, creația, iar religia, alături de ele va căpăta valoarea firească. Mitul, dincolo de perioada elenistică (moment ce îi acordă în plin verosimil, legitimitate morală), va căpăta de-a lungul timpului interpretări dintre cele mai justificate, dar și dintre cele mai controversate.

Revenind la prezent, ce putem lua de la mit, ce-i putem oferi mitului, ce ofrande i se cuvin? Poate fi el salvarea noastră, a sufletului, a ființei noastre, în întregimea ei?

Secolul al 21-lea, pentru a „rezista” în confruntările sale, are nevoie de mai multe coordonate. Una dintre ele ar putea fi reînnoirea la esoterism, la magie. În acest caz, mitul va putea redeveni ca în descrierile lui Boccaccio în a sa *De genealogis deorum gentilium* o „alegorie a cerului înstelat”, umanizând natura, înfrumusețând-o. Poate redeveni substanța spirituală ca la romantici, poate contura, din nou, înțelepciunea populară. Mitul poate traversa rigiditatea spiritelor identitare ajutând omenirea să-și găsească suflul, respirația sa firească. Mitul așa cum îl descrie Romulus Vulcănescu poate fi o „componentă permanentă a gândirii globale”.

Mitul prin „sacrificiu”, prin conștiința de el, poate da o nouă șansă sacrului, așa cum îl concepe René Girard.

Poate ar trebui să avem acel soi de nebunie, acea relație cu *mantiké*, arta de a vedea cu duhul și să înțelegem că dincolo de chibzuința noastră, cea de toate zilele, ar trebui să furăm de la zei nebunia lor. Acel soi de nebunie care să ne aducă în deplinătatea trăirilor noastre, a acelei fericiri fără de seamăn care poate anula omeneasca și păguboasa rațiune. Cel puțin pentru un timp din noi. Dominați, amprentați de nihilismul modernității, e ușor să te lași în voia răutății și a lașității, uitând de fascinația pe care miturile știu să ne-o ofere. Devenim adepții logosului, simțindu-ne adevărați. Devenim născocitorii adevărilor noastre, uitând de tâlcul ascuns al miturilor. Ele fac parte din prezentul și din viitorul ființei noastre. Trecutul este cel ne amintește permanent. Să nu-l dăm uitării. Ne-am obișnuit să ne lăsăm în voia calculelor raționale, a trasării liniilor și limitelor, acuzând orice gen de credință, văzând pericole peste tot. În plus, suntem obișnuiți să acuzăm fără voie pe cei atât de diferiți de noi în credința lor. Canoanele miturilor sunt unice în desfășurarea lor. Rolul lor argumentativ nu e ușor de asumat. Întemeietorii de cetate știu acest lucru. Iubitorul de mituri este un filosof, recunoscător al legitimității lor morale.

„Dacă ne străduim să pătrundem semnificația autentică a unui mit sau a unui simbol arhaic, sîntem obligați să constatăm că această semnificație revelează conștientizarea unei anumite situații în Cosmos și că ea implică, în consecință, o poziție metafizică”(Mircea Eliade, *Eseuri*, București, Editura Științifică, 1991, trad. Maria și Cezar Ivănescu, p.13).

Pentru epoca romantismului german mitul nu a fost decât substanța spirituală a popoarelor. Pentru Herder, de exemplu, mitul exprima înțelepciunea populară, esența concepției acesteia despre natură și societate.

Pentru romantici, interesul pentru mit și mitologie a devenit prioritar. A. W. Schlegel consideră mitologia drept a treia treaptă de formare a spiritului poetic, iar Fr. Schlegel (în *Cuvântare despre mitologie*), consideră mitologia noul centru de care are nevoie poezia pentru a ajunge la desăvârșire, sarcina de a crea o nouă mitologie revenindu-i gândirii romantice („noua mitologie trebuie să se contureze și să iasă la iveală din cele mai adânci profunzimi ale spiritului”; „mitologia și poezia sunt, amândouă împreună, un tot indivizibil”).

Renașterea care a fost o manifestare specială a tot ce putea însemna uman, a atins idealul dând șansa omenirii de a-și atinge „centrul” sub stindardul unei mitologii filosofice și poetice. Procesualitatea ei constă într-o permanentă recăștigare a naturii de partea culturii, o transformare și o transfigurare a poeticului natural în mitologie a operei de artă.

Pentru Schelling, mitologia „reduce natura în însăși sfera artei”, „mitologia nu e nimic altceva decât universul într-un veșmânt superior, în întruchiparea sa absolută”, un univers care, în absolutul frumuseții sale, este deja poezie. „Mitologia e condiția necesară și materia primă a oricărei arte”, ea constituind creația poetică privitoare la acele imagini originare (*Urbild*) ale divinului care, ca idei, sunt considerate sub o formă particulară și în chip real drept zei („ideile *reale*, vii și existente, sunt zeii”). Astfel că zeii sunt ideile intuite în realitatea lor particulară, ca frumusețe a tot.

Revenind la evoluția mitului. Vico stabilește patru etape istorice în evoluția sa: 1. umanizarea și divinizarea naturii; 2. simbolizarea cuceririi și transformării naturii; 3. înzestrarea zeilor cu semnificații sociale și politice; 4. umanizarea zeilor până la epuizarea oricărui înțeles alegoric.

Totuși, concepția lui nu e departe de euhemerism: „poveștile, așadar miturile, sunt prin urmare adevăruri ideale care corespund meritelor acelor personaje în jurul cărora poporul le-a creat”.

Despre derivarea mitologiei drept materie a artei, în *Filosofia artei*, mitologia „reduce natura în însăși sfera artei”, „mitologia nu e nimic altceva decât universul într-un veșmânt superior,

în întruparea sa absolută”, un univers care, în absolutul frumuseții sale, este deja poezie. „Mitologia e condiția necesară și materia primă a oricărei arte”, ea constituind creația poetică privitoare la acele imagini originare (*Urbild*) ale divinului care, ca idei, sunt considerate sub o formă particulară și în chip real drept zei („ideile *reale*, vii și existente, sunt zeii”). Astfel că zeii sunt ideile intuite în realitatea lor particulară, ca frumusețe a reprezentării absolutului. Semnificativă, în acest sens, este distincția dintre mitologia antică a unității finitului cu infinitul (în forma reprezentativă a finitului) și mitologia creștină a opoziției dintre finit și infinit (în lipsa de formă a năzuinței spre infinit). Urmărind ideea unei unificări între *filosofia mitologiei* și *filosofia revelației*, Schelling afirmă (într-o prelegere din 1841) că, dacă o cauză formală (aspectul obiectului) e înțeleasă literal ca o cauză materială, ideea devine ființă și se preface în miracol sau basm, iar dacă această idee miraculoasă e înțeleasă și ca o cauză activă (având finalitate), apare ființa miraculoasă acționând de la sine, în propriile ei scopuri, nefiind altceva decât un mit. În *Filosofia mitologiei*, el susține că „mitologia nu este alegorică: ea este *tautegorică*”, în sensul că zeii nu semnifică decât ceea ce sunt, raportul de semnificare fiind totodată un act de ființare („semnificația este aici și ființa însăși”). Romantismul recrează astfel miturile deja existente, dar și creează altele noi, mari mituri reînnoite sau descoperite. „Încrezându-se în imagini – spune A. Béguin – el a căutat să regăsească fecunditatea imaginației mitice, – ba chiar mai mult decât fecunditatea: adevărul cunoașterii mitice și influența ei salvatoare”. Mitul cel care umanizând și divinizând natura în taina sa, duce șansa reîntregirii ființelor noastre în deplinul destinelor noastre.

BIBLIOGRAPHY:

1. ALPAY, E. 2000, SELF CONCEPT AND SELF ESTEEM EDUCATION PSYCHOLOGY INTERACTIVE, READINGS AND EDUCATIONAL PSYCHOLOGY. VOLDOSTA: STATE UNIVERSITY
2. ANIȚEI, M. 2000, INTRODUCERE ÎN PSIHOLOGIA EXPERIMENTALĂ, BUCUREȘTI: CASA DE EDITURĂ ȘI PRESĂ
3. BOEREE, G., 2006, PERSONALITY THEORIES, SHIPPENSBURG: UNIVERSITY SHIPPENSBURG
4. BONCHIȘ, E., DRUGAȘ, M. 2006, INTRODUCERE ÎN PSIHOLOGIA PERSONALITĂȚII, ORADEA: EDITURA UNIVERSITĂȚII DIN ORADEA
5. BREHM, S., KASSIM, M. 1990, SOCIAL PSYCHOLOGY. BOSTON: HOUGHTON MIFFLIN COMPANY
6. ELIADE, M., 1995, SACRUL ȘI PROFANUL, ED. HUMANITAS, BUCUREȘTI
7. ELIADE, M., 2011, MITUL ETERNEI REÎNTOARCERII, EDITURA UNIVERS ENCICLOPEDIK GOLD, BUCUREȘTI
8. ELIADE, M., 1992, ISTORIA CREDINȚELOR ȘI IDEILOR RELIGIOASE, EDITURA UNIVERSITAS, CHIȘINĂU
9. GUARDINI, R., 2004, IEȘIREA DIN EVUL MEDIU - SFÂRȘITUL MODERNITĂȚII, EDITURA HUMANITAS, BUCUREȘTI
10. JUNG C.G., 2003, OPERE COMPLETE, VOL. I, ARHETIPURILE ȘI INCONȘTIENTUL COLECTIV, EDITURA TREI
11. LIPOVETSKY, G., 2007, FERICIREA PARADOXALĂ, TRAD. MIHAI UNGUREANU, EDITURA POLIROM, IAȘI
12. RIES, J., 2000, SACRUL ÎN ISTORIA RELIGIOASĂ A OMENIRII, EDITURA POLIROM, IAȘI
13. WUNENBURGER, J-J., 2000, SACRUL, EDITURA DACIA, CLUJ-NAPOCA